

Arbeids- og administrasjonsdepartementet
KPA
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Vår ref.: 03/19

Dato: 10. januar 2003

■ Høring - Utkast til retningslinjer for Kap 551 post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling

Konkurransetilsynet viser til Arbeids- og administrasjonsdepartementets brev av 6. januar 2003, der tilsynet blir bedt om å gi eventuelle merknader til Kommunal- og regionaldepartementets utkast til retningslinjer for Kap 551 post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling. Konkurransetilsynets høringsfrist er satt til 10. januar 2003.

Bakgrunn

Som et ledd i oppfølgingen av ansvarsreformen innen programkategorien 13.50 Regional- og distriktpolitikk har Stortinget, etter forslag fra Regjeringen, vedtatt opprettet en ny post, post 60, under kapittel 551. I denne posten inngår formål som tidligere var omfattet av andre poster under kapittel 551, og poster under enkelte andre kapitler. Disse postene er nå utgått. Endringene vil føre til at fylkeskommunene i større grad selv kan prioritere hva midlene skal brukes til. Dette skal igjen bidra til og legge til rette for regional utvikling, tilpasset regionens forutsetninger.

Høringsforslaget

Høringen gjelder utkast til retningslinjer for hvorledes fylkeskommunene kan disponere tilskuddet for regional utvikling. Forslag til retningslinjer innebærer at fylkeskommunene selv kan disponere midlene, men under visse betingelser.

Direkte bedriftsstøtte kan kun gis innenfor områdene A, B, C av det distriktpolitiske virkeområdet, og den må benyttes i tråd med statsstøttereguleringen i EØS-avtalen. Støtte i form av etableringsstipend og omstilling er imidlertid landsomfattende. Støtte til kommunale næringsrettede fysiske investeringer kan gis innenfor hele det distriktpolitiske virkeområdet, men støtten kan kun gis som tilskudd. Støtte til kunnskapsmessig infrastruktur og kompetanseheving kan gis i hele fylket under forutsetning av en klar regionalpolitisk begrunnelse forankret i fylkesplanen. Støtten må i hovedsak gis til nettverksprosjekter, og ikke som direkte støtte til enkeltbedrifter. Midlene kan også gis som tilskudd og avsetning til tapsfond for risikolån.

Midlene kan imidlertid ikke benyttes til investeringer i og ordinær drift av fylkeskommunal eller kommunal tjenesteproduksjon og bedrifter. Midlene skal heller ikke benyttes til å finansiere fysiske investeringer som for eksempel veibygging, generell energibyging og offentlige bygg.

Det er verdt å merke seg at for SND vil budsjettomleggingen innebærer at føringene i større grad kommer fra fylkeskommunene i stedet for staten.

I tillegg til føring av mer teknisk karakter - herunder bla hvorledes midler skal overføres mellom stat og fylkeskommune, og fylkeskommunene og SND, krav til informasjon og kunngjøring, saksbehandlingsprosedyrer, klagebehandling, og tilbakerapportering til departementet, legger retningslinjene føring på hvilke krav som skal stilles til søknadens innhold og form. Søknadene må bl a inneholde presise og etterprøvbare målsettinger, en realistisk prosjektplan med milepæler og aktivitets – og resultatbeskrivelser, og kostnadsoverslag med usikkerhetsmarginer.

Konkurransetilsynets merknader

Konkurransetilsynet har enkelte merknader til utkastet til retningslinjer. Vi gjør oppmerksom på at den korte tidsfristen ikke har tillatt en detaljert utredning av problemstillingen.

Offentlige midler eller ressurser er knappe da de har en positiv alternativverdi for samfunnet. I tillegg går om lag 20 øre tapt for hver krone det offentlige driver inn via skattesystemet, jf NOU 1997:27. Alternativverdien av 1 krone i offentlige utgifter er m a o 1 krone og 20 øre. Offentlige myndigheter har derfor et spesielt ansvar når det gjelder å sørge for at offentlige midler brukes på en effektiv måte.

Konkurransetilsynet er i utgangspunktet av den oppfatning at effektiv utnyttelse av ressursene skjer gjennom konkurranse, og ikke via bevilgninger over offentlige budsjetter. I tilfeller med for eksempel asymmetrisk informasjon, eksterne effekter eller kollektive goder, vil imidlertid konkurranse kunne lede til en ineffektiv ressursbruk. I slike tilfeller kan det være rasjonelt at det offentlige allokterer ressurser til tiltak som ikke i tilstrekkelig grad tilgodeses i markedet.

Konkurransetilsynet stiller seg positive til de krav som er satt for hva en søknad må inneholde. Så vidt vi kan se, sikrer imidlertid ikke utkast til retningslinjer at midlene kun vil tilfalle prosjekter der det er avvik mellom samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk lønnsomhet. Tilsynet ønsker derfor å påpeke faren for at investeringer som verken er bedriftsøkonomisk eller samfunnsøkonomisk lønnsomme vil kunne bli realisert gjennom støtte fra fylkeskommunene.

Konkurransetilsynet mener derfor at de som søker om midler må påvise, eller i det minste sannsynliggjøre, at tiltakene de søker støtte til er samfunnsøkonomisk lønnsomme, men bedriftsøkonomisk ulønnsomme. Tilsynet er av den oppfatning at kravene til hva en søknad skal inneholde, slik de er nå er utformet i utkast til retningslinjer, ikke fanger opp dette momentet.

Konkurransetilsynet vil videre påpeke faren for at ordningen kan komme til å skape uheldige konkurransevriddinger i markeder der noen bedrifter mottar støtte mens andre ikke gjør det. I verste fall vil en her kunne komme opp i situasjoner der en bedrift som mottar støtte vil kunne utkonkurrere en mer effektiv bedrift som ikke mottar støtte. Denne typen problemstillinger vil spesielt kunne oppstå når bedriftene er lokalisert i forskjellige fylkeskommuner.

Konkurransetilsynet vil derfor påpeke behovet for konkurransenøytrale regionalpolitiske virkemidler. Når føringene nå i større grad skal komme fra hver enkelt fylkeskommune i stedet for staten, så øker faren for at virkemidlene blir konkurransevridende.

Forøvrig har tilsynet ingen merknader til høringen.